

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **Bc. L. R.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 5. 2023, čj. 10.01-000190/23-003, a ze dne 23. 5. 2023, čj. 10.01-000191/23-003, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 10. 2023, čj. 15 A 103/2023-34,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím ze dne 22. 5. 2023, čj. 10.01-000190/23-003, žalovaná neurčila žalobci advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby ve věci jeho zastupování v řízení před Ústavním soudem (dále též „rozhodnutí žalované I.“). Rozhodnutím ze dne 23. 5. 2023, čj. 10.01-000191/23-003, pak žalovaná neurčila advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby ve věci jejího zastupování v řízení před Ústavním soudem také matce žalobce (dále též „rozhodnutí žalované II.“). Obě rozhodnutí žalovaná odůvodnila tím, že žadatelé nesplnili podmínky pro ustanovení advokáta ve smyslu zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZoA“). Konkrétně neprokázali včasnost jejich ústavních stížností a svých žádostí o bezplatnou právní pomoc. Dále neprokázali existenci rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon k ochraně práva poskytuje, neboť napadali rozhodnutí soudu I. stupně, které není způsobilé být předmětem ústavní stížnosti.

[2] Vůči oběma rozhodnutím žalované podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který ji usnesením ze dne 27. 7. 2023 postoupil Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“). V řízení o žalobě žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů. Usnesením označeným v záhlaví městský soud zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků i jeho návrh na ustanovení zástupce. Dospěl k závěru, že žalobce jednak věrohodným způsobem nedoložil nedostatek majetkových prostředků k zaplacení soudních poplatků a dále, že je jeho žaloba zjevně neúspěšným návrhem. V případě rozhodnutí žalované I. byla žádost podána den předtím, než Ústavní soud odmítl ústavní stížnost v dané věci. Rozhodnutí žalované II. se žalobce vůbec netýká. Jednalo se tak o bezdůvodné uplatňování práva podle § 18c odst. 5 ZoA.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) s usnesením městského soudu nesouhlasil a podal proti němu kasační stížnost, ve které rovněž požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

[4] Nejvyšší správní soud předesílá, že v právně obdobné věci matky stěžovatele rozhodoval již rozsudkem ze dne 23. 2. 2022, čj. 6 As 5/2022-78. Neshledal přitom důvod postupovat v nynějším řízení jinak.

[5] Stěžovatele v nynějším řízení o kasační stížnosti netíží poplatková povinnost a ani povinnost být zastoupen advokátem, jelikož podává kasační stížnost proti procesnímu usnesení krajského soudu, kterým se nekončí řízení o žalobě (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Stěžovatel v kasační stížnosti požádal o osvobození od soudních poplatků a navrhl, aby mu soud ustanovil zástupce. Jelikož stěžovatele poplatková povinnost netíží nebylo třeba rozhodovat o žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[6] Co se týče návrhu na ustanovení zástupce, soud jej výrokem I. zamítl z následujících důvodů. Podle § 35 odst. 10 věty první před středníkem s. ř. s. *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.*

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s., *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti (podtrženo soudem).*

[8] Nejvyšší správní soud ve své dosavadní judikatuře vymezil případy, kdy lze návrh považovat za „zjevně bezúspěšný“ podle § 36 odst. 3 s. ř. s. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, čj. 7 Afs 102/2007-72, nebo ze dne 29. 6. 2011, čj. 1 As 51/2011-135). Obecně lze říci, že zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjiitelná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo nutné provést dokazování (blíže viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, čj. 4 Ads 19/2005-105, č. 909/2006 Sb. NSS). V tomto ohledu lze za zjevně neúspěšný návrh

pokračování

považovat např. opožděně podanou žalobu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, čj. 7 Afs 102/2007-72).

[9] Po předběžném posouzení nyní projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že bez ohledu na majetkové poměry stěžovatele u něj nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, neboť jeho návrh (kasační stížnost) zjevně nemůže být úspěšný. V posuzovaném případě se stěžovatel a jeho matka podanými žádostmi domáhali určení advokáta, který je bude zastupovat v řízení před Ústavním soudem. Žalovaná obě rozhodnutí odůvodnila nesplněním podmínek pro ustanovení advokáta podle ZoA (viz výše). V případě rozhodnutí žalované I. došlo k tomu, že Ústavní soud skončil řízení dříve, než žalovaná mohla o žádosti stěžovatele objektivně rozhodnout (řízení bylo ukončeno den po doručení žádosti žalované). Vzhledem k této skutečnosti žalovaná logicky konstatovala, že žádost stěžovatele představuje bezdůvodné uplatňování práva ve smyslu § 18c odst. 5 ZoA, což brání vyhovět takové žádosti. V případě rozhodnutí žalované II. podal žalobce proti tomuto rozhodnutí žalobu, ačkoliv se věc týká jeho matky, nikoliv jeho samotného. Nebyl proto oprávněn k podání žaloby vůči rozhodnutí žalované II. [k tomu viz § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Takto zjevné situace proto Nejvyšší správní soud považuje za zjevně bezúspěšné uplatňování práva, a proto návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zamítl.

[10] S ohledem na existující praxi Nejvyšší správní soud přešel po zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce rovnou k rozhodnutí věci (srov. rozsudky NSS ze dne 10. 2. 2022, čj. 1 As 8/2022-21, ze dne 29. 10. 2020, čj. 4 As 307/2020-22, ze dne 3. 6. 2020, čj. 6 As 72/2020-21, ze dne 17. 2. 2021, čj. 7 As 379/2020-15), neboť rozhodovat samostatně o návrhu na ustanovení zástupce by v případě stěžovatele nebylo účelné. Takový postup by mu sice hypoteticky umožnil, aby si sám na své náklady zajistil právní zastoupení, nicméně stěžovateli již byla v minulosti tato příležitost opakovaně poskytnuta a zastoupení si přesto nezajistil, a to ani v řízeních, ve kterých bylo zastoupení povinné a stěžovatel byl k předložení plné moci udělené advokátovi vyzýván (viz usnesení NSS ze dne 19. 10. 2022, čj. 10 As 69/2022-58, ze dne 22. 7. 2021, čj. 1 Afs 174/2021-110, nebo ze dne 15. 11. 2021, čj. 3 Afs 280/2021-22).

[11] Závěry, které Nejvyšší správní soud vyslovil v rámci posouzení návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, bez dalšího platí i pro posouzení závěrů městského soudu vyslovené v kasační stížnosti napadeném usnesení. Nezbyvá tedy než uzavřít, že městský soud dospěl ke správnému závěru o zjevné bezúspěšnosti podané žaloby ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. a nepochybil, pokud za této situace stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal a žádost zamítl a v návaznosti na to zamítl i návrh na ustanovení zástupce.

[12] Na základě výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[13] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne městský soud v rozhodnutí o žalobě, a to podle pravidel o náhradě nákladů řízení o žalobě samotné (§ 60 s. ř. s., tedy zásadně podle procesního úspěchu účastníků řízení o žalobě). Řízení o kasační stížnosti proti usnesení řešícímu otázku neosvobození od soudních poplatků a neustanovení

zástupce totiž je „vnořeno“ do řízení o žalobě (usnesení rozšířeného senátu NSS čj. 1 As 196/2014 - 19, body 26 a násl.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 13. prosince 2023

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu